

jim na javnih mestih postavljali spominke. V Termopilski soteski pa, na onem mesti, kjer se je Leonida kot lev boril za rešitev svoje domovine, so postavili kamenitega leva z napisom:

„Lacedemoncem naznani, popotnik, tù da ležimo
Mrtvi, ker velél takó je domovine ukaz!“

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Gradca. (Vabilo.) Iz mej učiteljstva ljudskih in meščanskih šol v Gradci ustanovil se je odbor, da bi ustanovil stalno razstavo učnih pripomočkov za ljudske in meščanske šole, za učiteljske pripravnice, in za učiteljske in šolske knjižnice. Ustanovitev razstave v Gradci je že zaradi tega posebnega pomena, ker je to mesto tako rekoč kulturno središče za južne in zapadne dežele, kakor Štirske, Koroške, Kranjske in Primorja, in ker posamezne dežele z malimi izjemki še niso z učnimi pripomočki tako preskrbljene, kakor bi bilo želeli, in je upanje, da bi se na ta način še mnogo razpečalo. Odbor za stalno razstavo je že meseca januarja t. l. poslal okrožnico na različna založništva učnih pripomočkov. Veliko stvarine se je že doposlalo in še vedno dohaja nova. Do zdaj se je toliko nabralo, da je razstava zagotovljena. Sledeče vabilo ima namen, tudi vsa ona založništva, fabrike in druga podjetja in društva, katera v tej stroki producirajo, in katerih naslovi so bili do zdaj odboru neznani in se jim tedaj okrožnica nij mogla doposlati, opozoriti na stalno razstavo učnih pripomočkov v Gradci in je povabiti k udeležbi.

Sledeče točke so podloga razstavi, po katerih se ima razstavitelj in odbor ravnati:

1. Vsak producent podari razstavi po jeden komad svojih izdelkov in ga »franco« dopošlje; potem nijma razstavitelj nikakoršne druge razlake.
2. Vsak komad dobí nepogojno tak prestor, da se lahko opazi.
3. Pri večjih zbirkah se tudi, ako je treba, dovoli posebna omara ali tudi zaporca.
4. Zadnji čas dopošiljanja je 1. avgust 1882. l., da se pozneje laglje natančno določi dan, kedaj se ima odpreti razstava.
5. Tudi novi izdelki, kateri bodo po odpertji razstave dovršeni, se ozprejemajo.
6. Cena, imeniki in čedne tablice tvrdek i. t. d. so užé zaradi kupcijskega prospeha potrebni.
7. Odbor in razstava sta stalna, in je poglobitna naloga odborova, trgovinski dobiček razstavnikov brezstransko in vestno pospeševati.

Vse reči naj se pošiljajo Jakobu Lochbihler-ji (Director der Franz-Josef-Schule in Graz).

Odbor stalne razstave učnih pripomočkov v Gradci.

Iz Štajerskega. A) C. kr. deželni šolski svét. V sejah dné 11. in 25. maja tega leta vzel je c. kr. dež. šol. svét na znanje poročilo o delovanji in vspehu okrajnih učiteljskih konferencij v šol. letu 1880/81., nadalje poročilo o nadzorovanji dekliske ljudske in meščanske šole v Ferdinandiji v Gradci, odobril je načrt navoda o napravi šolskih vrtov, dovolil, da se enorazredna ljudska šola v Zdolah (okr. Brežice) razširi v dvorazrednico, dvorazrednica pri Mali nedelji (okr. Ljutomer) in v Breitenfeldu (okr. Feldbach) pa v trirazrednico ter je imenoval na ljudskih šolah nadučiteljem g. Rom. Kriegl-a v Straden (dozdaj učitelj na isti šoli) in g. Vilj. Wolf-a v Ratschendorf (dozdaj učít. na isti šoli); učiteljem: g. Ad. Höfler-ja (def. podučít. v Št. Petru pri Judenburgu) v Naas (okr. Weiz) in Hen. Zauner-ja (def. podučít. v Radegundi) v Mürzzuschlagu.

C. kr. deželni šolski svét je izdal tudi poročilo o stanji ljudskega šolstva na Štajerskem v šol. letu 1881. Iz tega poročila povzamemo sledeče: Javnih ljudskih šol je bilo 745, ekspozitur 17, ekskurendo-stacij 4, privatnih šol 40, tovarniških 7. Izmed šol sti 2 osemrazredni nár. in meščanski šoli, 2 dvorazredni meščanski šoli, 1 sedemrazrednica, 2 šestrazrednici, 33 peterozrednic, 67 čveterozrednic, 100 trirazrednic, 185 dvorazrednic in 353 enorazrednic. Od teh je bilo 695 mešanih, 27 deških in 23 dekliskih šol. Vseh razredov, ako prištejemo tudi ekspoziture, je bilo 1494 in 44 paralelk. Na novo ustanovili sti se trirazredni dekliski šoli v Ljutomeru in Fohnsdorfu (zato opustile so se tunkaj paralelke), nadalje enorazrednice v Selah (okr. Ptuj), v Bierbaumu (okr. Cmurek), v Št. Juriju (okr. Rogatec), v Razborju (okr. Slov. Gradec) in pri sv. Ulrihu (okr. Wildon); ekspoziture v Breitenbrunn-u (okr. Vorau), pri sv. Vaclavu (okr. Slov. Bistrica) in v Prethalu (okr. Obdach) ter ekskurendo-stacije v Planicah (okr. Maribor) in v Hinterwinklu (okr. Oberzeiring).

Zaprti ostali sta tudi v tem letu enorazrednici v Seewiesnu (okr. Aflenc), ker so bili le štirje šolarji in pa v Bleibergu (okr. Irdning), ker niso dobili učitelja. Zaprt ostal je tudi en razred v Ponkvi (okr. Šmarije), ker ni bilo potrebne sobe, ter en v Vorau-u, ker se je za tamkajšnje šole imenovani podučitelj nastavil na ekspoziuro v Breitenbrunn. Odpravil se je po en razred v Judenburgu in Pöllau-u, ker ju ni bilo več treba. Po učnem jeziku je bilo 525 nemških, 135 slovenskih*) in 85 utrakvističnih sol. Stan šolskih poslopij in oprav dá še mnogo želeti in bo še mnogo velikih napor in izdatnih naučnih sredstev treba, predno se bode v tem obziru zadostilo postavnim zahtevam v prostornih in zdravstvenih obzirih. Sicer se je tudi v minolem sol. letu število postavnim zahtevam primerno stavljenih in opravljenih sol pomnožilo, in pripozná se v letnem poročilu dež. sol. sveta, da so, odkar nove šolske postave obstojijo, mnoge sol. občine in med njimi v prvi vrsti Gradec za zgradbo in opravo sol veliko, da mnogo-krat preveliko žrtvovale. Nasprotno pa je zopet še mnogo sol, ki posebno v zdravstvenem obziru ne zadostujejo, in to posebno v sol. okrajih Birkfeld, Gleisdorf, Oberwölz, Ptuj, Šoštanj, Stainz in Slov. Gradec. Ker pogosto ta nepripravna sol. poslopja tudi nimajo pripravnega stanovanja za sol. vodja in njegovo družino, je dostikrat težko za te šole strokovno izobražene učitelje dobiti in ne ostaja družega, kot na mnogih neizpitano učit. osebje trpeti, ki so ali sami hišni posestniki ali pa se s slabimi stanovanji zadovoljijo. Prav živo je toraj obžalovati, da sta ubogim šolskim občinam edina pomočnika le presvetli vladar in štaj. hranilnica, da jim pa dežela celó nič ne pomaga.

Za šole ugodnih otrok je bilo 154.967, od katerih pa jih je le 141.500 hodilo v šole. Zavoljo telesnih ali duševnih slabosti 4244 otrok nij hodilo v šole. 9222 otrok celó ni hodilo v šole. K temu številu pristeto je tudi 4860 otrok, kateri so bili v 13. ali 14. starostnem letu. Šole popolnem zanemarjalo je toraj le 6,4% otrok, kar je proti minolem letu ugodno, posebno, če premislimo, da so k temu številu tudi oni otroci pristeti, ki stanujejo v nevsolanih krajih in se toraj ne morejo v šole siliti.***) Da je sol. obiskovanje toli ugodno, se imamo zahvaliti sol. oblastnjim, ki so začele v tem obziru strogeje postopati ter so tudi globe nekoliko gosteje postale. Zatoraj so se tudi v vseh okrajih, razen v Celji (mesto) in Oberwölz-u, nekateri stariši kaznjevali. Vkup je bilo 6799 kazni, globe pa so znašale 8112 gld. Prošenj za oprostitev otrok v zadnjem poletnem tečaju je bilo več kot prejšnje leto. Za poletni tečaj oprostilo se je namreč 8591 otrok, toraj za 1300 več kot v prejšnjem letu. Dež. sol. svet pravi, da se je osemletno sol. obiskovanje v mestih in trgih in celó v mnogih kmečkih občinah popolnoma uživeló, da je od 22.000 v 13. ali 14. letu starih otrok le kakih 5000 brez poduka ostale.

B) Priznanje. Nadučitelju Fran. Krištoferič-u in def. podučitelju Rajmund Krištoferič-u, oba v Strallegg-u (okr. Birkfeld) se je vsled poročila nadzorovanja o stanji solé v Strallegg-u in zavoljo njeguna marljivega in vspešnega delovanja na tej šoli izreklo posebno priznanje nj. eks. gospoda ministra za nauk in bogočastje.

C) Društveno življenje. Na Štajerskem imamo zdaj okolo 40 priv. učit. društev. Skoro vsa so združena zopet v eno veliko društvo, tako zvano »štajersko učit. zvezo« (Lehrerbund). Vsa tako združena društva plačujejo če se ne motim, za vsacega svojega uda 20 kr. na leto v vkupno društveno blagajnico ter volijo po številu udov enega ali dva odposlanca (delegata) na društvene stroške k vkupnemu zborovanju učit. zveze, katero je redno vsako leto enkrat v poljubnem kraju Štajerske. Ti »odposlanci« so nekak zvezin odbor. Zvezo pa vodi ožji odbor »direktorij«, katerega ti odposlanci izmed sebe volijo. Toletno zborovanje te zveze bo v Gradci vkupno sè odprtjem permanentne razstave učnih pripomočkov in občnega zbora štajerskega privatnega penzijskega zavoda za učiteljske vdove in sirote. Za zborovanje odločili so se dnevi: 11. septembra popoldne ob 3. uri slovesno odprtje permanentne razstave učil in na to zborovanje delegatov (odposlancev) učit. zveze. Dne 12. septembra dopoldne glavni zbor učit. zveze in ali istega dne popoldne ali 13. sept. dopoldne občni zbor penzijskega zavoda. — Vprašanja za zvezni zbor naj se v imenovanjem poročevalca in njegovega namestnika najpozneje do zadnjega julija zveznemu vodstvu dopošljejo.

D) Premembe pri učiteljstvu. G. Jos. Cugmus (iz Polje), zač. učit. v Preborje (okr. Kozje); g. Mat. Lah (iz Monsberga), zač. učit. na Polje (okr. Kozje); g. Jos. Močnik (od sv. Heme), zač. učit. v Skomre (okr. Konjice); gđc. M. Orač (iz Velenja), def. podučit. v Št. Jurij na južni žel. (okr. Celje); g. A. Windišek (r. 1857. l. v Slov. Bistrici); pomožni učitelj pri sv. Vrbanu (okr. Ptuj) je umrl 26. dan maja t. l.

*) Čisto slovenske ni prav za prav na Štajerskem nijedne šole; na vseh se več ali manj nemščina, začetkom kot predmet, potem, če mogoče, pa kot učni jezik, učí.

Poroč.

**) V naši Vojniški župniji je iz tega vzroka kakih 40% otrok brez pouka.

E) Razpisi učiteljskih služeb.)* Služba nadučitelja na 2razrednici v St. Ilu (okr. Slov. Gradec), III. pl. r. in stan. Služba učit. na 1razr. v St. Jerneju (okr. Marnberg), III. pl. r. in stan. Služba prov. učit. na 3razr. na Muti (okr. Marnberg), III. pl. r. Služba podučit. na 2razr. v Vuhredi (okr. Marnberg), IV. pl. r. Služba podučit. na 3razr. v Velenji (okr. Šoštanj), III. pl. r., vse te službe do 3. julija. Služba učiteljska na novi 1razr. v Tinjah (okr. Slov. Bistrica), IV. pl. r., do 20. jul. Služba učit. na 1razr. Orešji (okr. Brežice), IV. pl. r. in stan., do 20. jul. Služba učit. na 3razr. pri sv. Juriju na Ščavnici (okr. Gornja Radgona), IV. pl. r., do 15. jul. Služba podučit. na 2razr. v Žetalih (okr. Rogatec), IV. pl. r. in stan., do 15. jul. Služba podučit. na 2razr. v Zdolah (okr. Brežice), IV. pl. r., do 20. jul. Služba nadučit. v Gleichenberg-u (okr. Feldbach), III. pl. r. in stan., do 15. jul. Učiteljske službe v Johnsbachu (okr. Liezen), III. pl. r., v Arndorfu (okr. Bruck), III. pl. r., v Sallthalu (Maria Zell), II. pl. r., v Etmisslu (Aflenz), IV. pl. r., v Flattendorfu (Hartberg), IV. pl. r., v Waltersdorfu (Hartberg), III. pl. r., v Grafendorfu (Hartberg), IV. pl. r., pri sv. Pongracu (Hartberg), III. pl. r., v Wagendorfu (Hartberg), IV. pl. r., v Sparbereggu (Hartberg), IV. pl. r., v Prätisu (Hartberg), IV. pl. r., v Schönau (Hartberg), IV. pl. r.; vse te službe do 15. jul. Podučiteljske službe v Birkfeldu, III. pl. r., v Donavitzu (Leoben), II. pl. r., v Ramsavu (Schladming), III. pl. r., v Walsersdorfu (Hartberg), III. pl. r., v Schöllbingu (Hartberg), IV. pl. r.; vse te do 15. jul.; v Blumavu (Fürstenfeld), IV. pl. r., do 20. jul.; v Guttenbergu (Weiz) in Gössu (Leoben), III. pl. r., do 31. jul.; pri sv. Petru pri Judenburgu, III. pl. r., do 4. julija. (Konec pride.)

Iz Celja. (Vabilo.) Celjsko učiteljsko društvo bude zborovalo dne 6. julija t. l. šestokrat letos v okoliški šoli v Celji ob 11. uri dopoldne po sledečem vsporedu: 1. Zapisnik; 2. O domovinoslovji in razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. (Nadaljevanje.) 3. Kako naj bi se učiteljska društva reformirala. 4. Nasveti. Odbor.

Iz Koprškega okraja. (Zahvala.) Odbor »slov. učit. društva za Koprski okraj« se g. R. Milicu v Ljubljani srčno zahvaljuje za to, ker je društvu brezplačno tiskal in poslal 37 stisov »društvenih pravil«. Odbor »slov. učit. društva za Koprski okraj«.

V Dolini v 24. dan junija 1882. l.

Iz Kopra. G. Julij pl. Kleinmayr, do zdaj profesor na c. k. učiteljši v Kopru, je s 1. oktobrom t. l. premeščen v Gorico. Pri tej priliki smo pooblašteni naznaniti, da se dobí njegova »Zgodovina slovenskega slovstva« po poštni nakaznici za znižano ceno (jeden gold.) pri pisatelji, Capo d' Istria; pri vkupni naročbi po 80 kr.

Iz Novomeškega okraja. Naš okraj potreboval bude jeseni devet izprašanih učiteljev, kajti v Ambrusu, Mehovem in na Sušici poučuje zdaj še pomožni učitelji, v Busnicah in na Selu pa duhovnika; enorazrednice v Prečini, v Št. Petru in v Dobrnicah bodo se razširile in v dvorazrednice, in na Smuki bodo se nova odprla. Vsem tem službam, razun Ambrusa in Brusnic, kateri sti v III. plačilnem razredu, odkazane so najmanjše učiteljske plače. O šolskem pohodu se ne moremo kaj pohvaliti, dasiravno smo poskusili že vsa sredstva, katera nam šolski pedagogi v to priporočajo. Po letu otroci rajši na paši »svinjko pasejo, kozo spodbijajo« in ptiče zatirajo, nego da bi si v šoli možjane napenjali; in po zimi? Ta čas jih tudi to pa to odteguje šoli. — No, nekateri pa pridejo v mesecu enkrat ali dvakrat pogledat, je li šola še na tistem kraji in li učitelj »tisti sitni« še v šoli gospodar, ki vedno hoče vedeti, kakšen je »i«, kakšen Čučkov »belin«, kje je ta ali oni kamen pobral itd.

Vkljub strogim postavnim kaznim, se vender med učenci nahaja vsako leto nekaj takih, ki preganjajo uboge ptiče. Za take neusmiljene paglavce bilo bi pač naj bolje zdravilo leskova mast. Sicer pa vplivajo na zatiranje ptičev tudi stariši sami sè svojim lastnim vzgledom. Županstva bi sevéda v takih slučajih pač lahko vložila svoj »veto«. Ali kaj take malenkosti! — Drevesca v šolskih vrteh kaj lepo rastó. Letošnje leto bilo je posebno ugodno cepljenju; prišlo se je skoraj vse. Učitelji so pa tudi pravi trpini! Ker naši krajni šolski svéti večidel za obdelovanje šolskega vrta le malo denarja ali pa celo nič ne dovoljujejo, tedaj je učitelj primoran, da mora segati v svoj lastni žep, ali pa da sam prime za motiko in lopato. Destikrat se pa še za dobro plačo ne more dobiti delavec. Sploh pa tudi nij varno nevesčim ali šolskim otrokom prepuščati dela, kajti večkrat taki delavci več škodujejo, kakor koristijo. Ako se že otroci vzamejo za snazenje vrta, naj ne delajo nikakor brez nadzorstva, kajti otroci opravljajo vsako delo le površno, da so le pred gotovi. Posebno pri cepljenji se jim mora natanko v roke gledati. Je skoraj večina

*) Z razprtimi črkami tiskani kraji so slovenski, drugi nemški.

učencev, kateri so v cepljenji že prav dobro izurjeni, ali, kadar so pri tem delu sami, opravijo ga sigurno slabo. Zadostuje popolnoma, ako vsak učenec samo eno ali dve drevesci cepi, toda ti dobro.

Marsikateri učitelj bi v šolski vrt sigurno se boljše uredil, ako bi le vedel, kako; vsak je večidel le samouk in svetovalec v šolskem vrtu mu je le knjiga ali lastna izkušnja. Zaradi tega bilo bi jako koristno, ako bi bil v vsakem okraji pri kaki večrazrednici nekako vzgleden šolski vrt, kateri bi bil vsem učiteljem tistega okraja v posnemo. —

Mučno, jako mučno je delo učiteljevo! Za skromno plačo naklada se mu obilo posla. Mnogokrat za svoje trudapolno delo ne dobi družega plačila, nego — nehvaležnost; porabijo pa ga tudi dostikrat drugi za lestvo, po katerej plezajo po zasluge. Le v tem, da mu vest ne more očitati, da je izpolnoval svoje dolžnosti slabo, najde vsikdar zadovoljno zadostenje za mnoge krivice, in novih spodbujnih moči, da laže nosi težko breme svojega stanu. *Efendija.*

Iz Gorenjskega v 21. dan junija. Kakor nekateri drugi stanovi, tako bodo letos meseca septembra tudi g. g. učitelji, ki služijo od 1856., 1857. in 1858. leta, obhajali petindvajsetletnico, in sicer v Šmartnem pri Kranji, ker je tam kraj jako lep, in poleg železnice. Ob 10. uri bodo slovesna sv. maša, in potem vkupni obed na »Gaštaji«. Vabijo se k tej slovesnosti tudi drugi č. gospodje in tovariši od kodar koli, katere bi ta slovesnost zanimala. Cerkveno opravilo pri-skrbeli bodo jubilanți, a za obed, brez vina, pa se prosi, da bi vsak gospod, ki se bo zglasil priti k slovesnosti, poslal tudi 1 gold. 50 kr., da se gostilničarju ne napravi kaka škoda.

Zglašajo naj se gospodje brž ko mogoče pri učitelji Nikolaji Stanoniku v Šmartnem, ali pa tudi pri g. Josipu Travnu, učitelju v Naklem pri Kranji, in naj tudi naznanijo, kateri dan bi jim bil najljubši, ker se bo oziralo na želje večine. Dan slovesnosti se bo potem naznanil. Vlak prihaja in odhaja zjutraj ob 8. uri, popoldne okoli dveh, in zvečer ob osmih. Gospodje tovariši in prijatelji, le na noge in zglasite se hitro, in v prav obilnem številu. Na svidenje!

Odbor.

Iz Begunj pri Cirknici. Praznik sv. Alojzija, šolskega pomočnika, je tukajšnja šolska mladina slovesno obhajala. V ta namen zbrali smo se ta dan ob polu osmih v šolski sobi, od koder smo šli potem sè zastavo v bližnjo vas. Tù na prijaznem hólmcu je cerkvice, kjer smo imeli šolsko sv. mašo. Peli smo primerno mašno pesem: »Jezus male k sebi kliče« in pesem od sv. Alojzija. Po sv. maši šli smo na bližnji grič, kjer izvira izvrstna kapljica hladne čiste vode. K viru dospesvi, zapeli smo cesarsko, in iz kakih 130 mladih grl razlegalo se je h koncu glasno »živili« po dolini. Za zajterk dobil je vsak nalašé za to pečeno štruco, malo mesa in rožičev, ki jih je tukajšnja gospa »B.« v ta namen podarila. Po izreku: »Najboljše vince za otroke je hladna čista voda«, okrepčali smo se z isto vsi prav željno, ker nam take domá manjka. Tako smo se pevaje in igraje radovali kake dve uri pod milim nebom, potem pa smo šli zopet pevaje proti domu, kjer se je med potjo vrsta zmiraj krajšala in poslednjič vsa razšla. Da se je mogla mladina obdarovati, pripomogel je k temu posebno tukajšnji duhovnik in šolski prijatelj gospod Gornik, za kar mu izrekamo srčno hvalo. *B.*

Iz Tomaja. (Vabilo.) »Sežansko-Komensko učiteljsko društvo« bode zborovalo v 6. dan julija t. l. ob 10. uri dopoludné v Lokvi. Na dnevnem redu je: 1. Prvosednikov pozdrav; 2. zapisnik minolega zborovanja; 3. o praktičnem zgodovinskem pouku — predava g. Kantè; 4. kako nam je vspešno poučevati petje v národnej učilnici — govori g. Pelicon; 5. o šolskih boleznih — g. Hrovatin; 6. razni nasvétí. — Uljudno vabi č. gg. člane, da se v obilem številu snidó k imenovanemu zanimivemu shodu

prvosednik „Sežan.-Komen. učitelj. društva“.

Iz Vipave. V dan 22. junija umrl je naš občespoštovani dekan in častni kanonik prečastiti gospod Jurij Grabrijan, star 81 let. Pokojni bil je ne le samo vesten duhovnik, temuč tudi národnjak v pravem pomenu, in zraven še posebni prijatelj ljudskeji šoli in učiteljem. Bodi mu blag spomin!

Iz Kámenika. Tù je 15. preteč. meseca umrl c. k. okrajni glavav gospod Štefan Klančič. Kot prvosednik okrajnemu šolskemu svétu je mnogo delal za povzdigo šolstva v tem okraji. Bodi mu zemlja lahka!

Iz Ljubljane. (Uradna konferéncija ljudskega učiteljstva v Ljubljani) je bila v 15. dan preteč. m. Zbralo se je v mestnej dvorani 22 učiteljev, 7 učiteljic in en katehet. Predsedoval je okrajni šolski nadzornik g. vitez Gariboldi, kateri si je za namestnika odločil ravnatelja učiteljskih izobraževališé, g. Blaža Hrovata. Zapisnikarja bila sta gg. France Kojkalj in Jan. Belè. Kmalu po 8. uri otvoril g. predsednik sejo in pozdravi navzočega novega mestnega župana gosp. Petra Grasselli-ja, ter reče, da tù učiteljska konferéncija že osem

dolgih let ni imela te časti, da bi jo bil počastil g. mestni župan. Prav živo mu na srce polaga mestno ljudsko šolstvo ter odkriva vse težnje in zapreke, ki mu zavirajo. Mej drugim naglašal je posebno dve želji, in sicer: 1. da bi slavno mestno starašinstvo prvej mestnej šoli preskrbelo boljše učne sobe, kakor jih ima zdaj v licejalnem poslopju tam pri tleh, ki so jih že druge šole (gimnazija, realka in učit. izobraževališče) kot nesposobne in nezdrave zapustile; 2. da naj bi se paralelke na drugej mestni šoli (na Čojzevej cesti), katere nepostavno obstojé užé deset let, odpravile ter se ustanovila tretja mestna šola.

Gospod mestni župan odgovarja v slovenskem jeziku (prvikrat, kar mi pomnimo, pri skupščini mestnih učiteljev); prijazno pozdravlja zbrano učiteljstvo, ter pravi, da ne samo njemu, temveč tudi vsem národnim srenjskim odbornikom je ljudska šola jako pri srcu. »Vsi poznamo važnost národnega naobraževanja«, pravi, »v katero je v prvej vrsti poklicana ljudska šola. Bodite preverjeni, da bodem vedno zastopal korist ljudske šole in po svoji moči skrbel za vsestransko zboljšanje in za povzdigo ljudskega šolstva«. Kar se tiče prve g. nadzornikove želje, obljubil je gosp. mestni župan, da mu bode prva skrb, da prva mestna šola dobí bolj ugodne prostore. Druga želja zastran paralelk v drugej mestnej šoli bode se izvršila, kadar bodo temu mogle opomoci materialne srenjske zadeve. Oba govora, g. predsednikov in posebno pa še g. županov ugajal je nadepolno zbranemu mestnemu učiteljstvu. Slava! — Za tem je g. nadzornik razodeval svoje opazke, ki jih je zaznal pri nadzorovanju. Javno je priznal, da je po vsem o šolskem delovanju prav zadovoljen in da sploh napreduje ljudsko mestno šolstvo.

Potem g. g. poročevalca (V. Kumer in J. Pavlin) in gospodič. poročevalka (Kérn) poročajo o ustrahovanju v ljudskej šoli, kar se je brez posebne debate na znanje vzelo.

Na vrsto pridejo učne šolske knjige, ki se bodo prihodnje šolsko leto rabile v mestnih ljudskih šolah. Vzpřejmejo se vse tako, kakor poprejšnje šolsko leto, le po predlogu Praprotnik-ovem se v četrti razred privzame zraven Heinrich-ovega Lesebuch-a še »Tretja nemška slovnica za slovenske ljudske šole« (Drittes deutsches Sprachbuch für slovenische Volksschulen) (natisnjena v c. k. zalogi šolskih knjig), in sicer zato, ker je ta praktična šolska knjiga v lepi zvezi s Prvo in Drugo nemško slovnico (v II. in III. razredu), in ker ima najboljše slovensko-nemške in nemško-slovenske vaje, po katerih se učenci najtežnje poučujejo v drugem deželnem jeziku (za govorjenje in spisovanje), kar je vendar pri takem pouku poglavitna stvar.

V okrajno učiteljsko knjižnico se razun nekaterih nemških pedagogičnih knjig vzprejme tudi nekaj slovenskih, mej drugimi tudi »Zvon«, »Kres«, »Gregorčičeve poezije«, »Heimatskunde« i. dr.

V komesijo okrajne šolske knjižnice izvoljeni so g. g.: Fr. Kokalj, Fr. Raktelj in A. Žumer; v stalni odbor okrajne šolske konference pa g. g.: A. Praprotnik, Iv. Tomšič, Fr. Raktelj in A. Žumer.

H sklepu g. nadzornik pozivlja učitelje, naj bi še dalje vestno delovali vsak na svojem mestu in da bi posebno še v nežna mladinska srca vtisnili in gojili ljubezen in zvestobo do našega presvetlega cesarja in do vse hiše Habsburške.

Nazadnje se predsednikov namestnik g. Bl. Hrovat v imenu zbranega učiteljstva g. prvosedniku zahvaljuje, da je zborovanje tako redno in nepristransko ravnal in vodil in posebno še v imenu ravnateljstva in učiteljstva prve mestne šole, katero je g. prvosednik zastran boljših šolskih sob tako resno priporočal novemu gosp. mestnemu županu.

Govorilo in sklepalo se je pri tej konferenci večinoma po slovenski.

Iz Ljubljane. Iz seje deželnega šolskega sveta v 9. dan junija t. l. Določí se, da se bode s šolskim letom 1883/84. dvorazrednica v Dragatuši v Črnomeljsem šolskem okraju razširila v trirazrednico, ter se ob enem ustanovi učiteljeva plača za novo službo. Razreši se pritožba krajnega šolskega sveta in učitelja zoper spoznavanje okrajnega šolskega sveta o povračilu za šolska drva in o zaostali plači. — Proračun kranjskega zaloga za upokojnino za l. 1883. predlaga se kranjskemu deželnemu odboru, da preskrbí troške za ubitek. — Prošnja pomožnega učitelja, da bi se mu povikšala letna nagrada, oddaja se kranjskemu deželnemu odboru. — O oddaji izpraznjene prof. službe v Novomeški gimnaziji predlaga in nasvétuje se višji oblasti. — O poročilu ravnateljstvenem za preustrojbo poučevanja v godbi na učiteljskem izobraževališči v Ljubljani in o novoizdani telovadski učni knjigi (g. Jul. Šmidovi) nasvétuje se tudi višji oblasti. Dovoljuje se poludnevni pouk enorazrednici v Postojnjem okraju. — Prošnja bivšega pomožnega učitelja za službo in da bi še enkrat smel priti k preizkušnji, se ne usliši.

Razreši se več prošenj za nagrade in denarno pomoč.

— V četrtek v 6. dan julija t. l. ima vdovsko učiteljsko društvo odborovo sejo Na dnevnem redu je: 1. Stanje društva v tekočem letu. 2. Občni zbor. — Začetek ob 2. uri popoldne na Starem trgu h. št. 13. Tej seji sledi ravno tã odborova seja slovenskega učiteljskega društva.

— »Laibacher-*Wochenblatt*« napadel je enkrat mimogredé tudi »Učit Tovariša« in posebno še njegovega urednika, to se vé, da tako, kakor je že po svoje privajen, na podlogi strastne sòmnje in ovaje. Povod k temu mu je bil sestavek v št. 12. letošnjega »Tov.«: »Dajte našim slovenskim učenkam zdrave duševne hrane«, katerega pa dobroznani »*Wochenblatt*« dopisovalec v »Tov.« še bral ni, ter je oklestil kot »Tov.« blago tudi to, kar je k temu pridjal še »Slov. Narod« (z 19. jun. t. l.); uredniku prav po krivici očita, da hoče nemščino odpraviti iz mestne in nunske dekliške šole i. t. d. Tudi je prav slabo poizvedel o slovensko-nemški slovnici (morda iz obravnave v uradni učit. konferenci o »Tretji nemški slovnici«), katero, pravi, da jo je urednik spisal, in ker jo je potem prejšnje mestno šolsko svetovalstvo kot nerabljivo (?) iz mestnih šol odpravilo, je tedaj njegova ničemurnost razžaljena. To pa je neresnično. Urednik »Uč. Tov.« spisal je »Slovensko slovnico za prvence« in »Spisje za ljudsko šolo«, a pičice ne še za katero slovensko-nemško slovnico. Res pa je, da je urednik vselej, kadar se je »Tretja slovensko-nemška slovnica« samo zaradi slovenskega učnega jezika (nikoli pa ne kot metodično nerabljiva) odpravljala iz ljudskih mestnih šol, s pedagogičnega stališča povzdignil svoj glas zoper tako ravnanje, ker po vsem božjem, ljubem svetu se tuji jeziki učé na podlogi materinega jezika, samo pri nas pa bi se nemščina morala čisto po nemški poučevati. Da je »Tretja nemška slovnica« za poučevanje v nemškem jeziku prav praktična, priznal je javno v zadnji uč. konferenci tudi g. okrajni šolski nadzornik. Mislimo tedaj, da s tem, če učitelji po dolgi tridésletni izkušnji pri poučevanju v drugem deželnem jeziku v ljudski šoli rabimo in za to priporočamo slovensko-nemške, ne pa tuje čisto nemške slovnice, ki našim razmeram nikakor ne ustrezajo, mislimo, da s tem še ne kažemo nikakoršnega národnega »fanatizma«, in da nam zarad tega ni treba imeti in odkrivati nikakoršne krinke. Povsod pri šolstvu zmaguje že zdravo prirodno pravo; nadejamo se, da tudi na Kranjskem predremo kmalu do tega.

— Zahvala. Okrajni učiteljski knjižnici v Ljubljani so knjig in časopisov darovali: profesor g. vitez Gariboldi, nadučiteljica gospá J. Moos in gdč. Frid. Konšek. Za to se pristrčno zahvaljuje

odbor za okrajno uč. knjižnico.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V Postojnskem šolskem okraji: v Postojini, v Slavini, v Vremi, po 500 gold. letne plače; v Vipavi, na Slapu, na Ubelskem, v Vrbovem po 450 gold. letne plače; v Košani, Ostrožnembrdu, v Suhorji, v Vrabčah, v Planini in v Knežaku po 400 gold. letne plače do konca t. m.

Na Štajerskem. (Glej dopis: »Iz Štajerskega!«)

Na Koroškem. Učiteljske službe na Záljski Bistrici, v Frezah in pri sv. Jakobu v Rožni dolini. Prošnje pri c. k. okrajnem šolskem svétu v Beláku do 10. t. m. — in učiteljska služba v Motnici — prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Šent-Vidu do 15. t. m.

Na Goriškem. Služba učitelja-voditelja enorazrednice za definitivno — oziroma začasno nastavljanje z dohodki III. plačilne vrste po postavi s 4. marca 1879. l. Prošnje pri c. k. okrajnem šolskem svétu v Tominu do 15. avgusta t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. France Grkman, učitelj na c. k. vadnici, je dobil tã stalno učiteljevo službo (po smrti g. Wizjakovi izpraznjeno). G. Matej Močnik, učitelj v I. m. ljud. šoli, gre v pokoj.

Na Štajerskem. (Glej dopis: »Iz Štajerskega!«)

Listnica uredništva in upravníštva. G. J. B. v K.: Za poslana spisa hvala. Bodeta dobro ngajala. Prosimo še kaj! — G. A. V. v D.: Prilično v listu. — G. H. v N.: Ne bodite hudi, da Vam nismo brzo odgovorili. Dela imamo čez glavo. — G. Z. W. na K.: Poslane tri gold. smo všteli za letnino 1881. l. — Nekaterim g. g. smo (kakor so želeli) list na ogled poslali. Ako ga ne vzprejmó, naj ga nam vračajo. Novim vrlim g. g. podpornikom: Pristrčna hvala!